

Complexnummer: 520271

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Monulphus en Gondulphus

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

520272, 520273

Woonplaats

Knegsel

Gemeente

Eersel

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Steenselseweg 2, 5511 AG te Knegsel

Complexomschrijving

Inleiding

Het complex, dat zich bevindt in het hart van Knegsel, bestaat uit de kerk op nummer 2 (1) en de bijbehorende aangebouwde pastorie op nummer 4 (2). De pastorie is het oudste onderdeel, gebouwd in 1900 in Neo-gotische stijl. De architect was de meer als beeldhouwer bekendheid genietende J. van der Mark. De kerk is in 1926 gebouwd naar ontwerp van architect H.W. Valk. Stilistisch gezien zijn er zowel Neo-gotische als Expressionistische elementen aanwijsbaar. De sobere hoofdvorm met eenvoudige decoratie sluit aan bij motieven uit de Kempische gotiek.

Waardering

Het complex is van belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling. Het is architectuurhistorisch van belang gezien de toegepaste stijlen en de medewerkende architecten. Het complex is van belang gezien de situering, verbonden met de ontwikkeling van het dorp. Het geheel is gaaf in ex- en interieur en van een hoogwaardige kwaliteit.

Steenselseweg 2

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De H.H. MONULPHUS en GONDULPHUSKERK is in 1926 gebouwd naar ontwerp van architect H.W. Valk. De kerk is grotendeels uitgevoerd in Neo-gotische stijl, maar heeft onderscheidende Expressionistische onderdelen. Haar hoofdopzet is een variatie op de Kempische gotiek van de middeleeuwse dorpskerken uit de streek.

Omschrijving

De driebeukige pseudobasilicale kruiskerk is voorzien van een brede toren, een schip van vier traveeën, een transept en een vierzijdig gesloten koor.

De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen, spaarzaam voorzien van decoratieve lijsten. Op de zadel- en lessenaardaken liggen leien in driehoekspatronen. Het lessenaardak van de zijbeuken sluit aan op het zadeldak van het schip en heeft een schildvormig uiteinde. De toren heeft een rechthoekige plattegrond. Aan de voorzijde bevinden zich de rondbogige vleugeldeuren met baksteen sieromlijsting. Aan weerskanten twee spleetvensters met daar onder en smalle baksteen sierrand. In het midden is een rondraam met stervormige natuursteen tracering. In de zijden zijn twee spleetvensters aangebracht. Vervolgens drie spleetvensters en een smalle baksteen sierband waar boven de spitsbogige galmgaten zijn geplaatst. Op het ingesnoerde zeszijdige spitse dak staat een vergulde bol met kruis. De kapellen sluiten de toren deels in en zijn voorzien van smalle spitsboogramen. De overige spitsboogvensters zijn breed en voorzien van natuursteen traceringen. Deze zijn deels gotiserend met driepassen, deels geometrisch uitgevoerd. In het transept bevinden zich hoge spitsboogvensters, die in het koor zijn klein maar hoog in de gevel geplaatst. Het inwendige wordt verdeeld door rechthoekige pijlers met spitsbogige scheibogen. De pijlers zijn deels bekleed met geglazuurde gewolkte tegels. Het middenschip en het transept hebben een geknikt houten tongewelf. Boven de zijbeuken zijn schaalvormige gewelven gemetseld. De absis en de zijkapellen naast de toren hebben een baksteen stergewelf.

De bevloering bestaat uit gele en zwarte tegels in kruispatroon. Boven de ingang is de zangerstribune ingemetseld, met een baksteen borstwering en spitsbogige nis.

In de triomfboog zijn aan weerskanten een kleine en een grote paraboolnis uitgespaard, waar links de marmeren kuip met koperen reliëfs van de preekstoel is aangebouwd. De reliëfs hebben als onderwerp de symbolen van de vier evangelisten. De preekstoel is vervaardigd door de firma Zimmerman en Van Wijnhoven in 1926. In de triomfboog is ook de eerste steen ingemetseld: "Prim. lap. pos. G. v. d. Hoven par. 17 maii 1926". De vijfhoekige absis bevat korte zuilen van gewolkt keramisch materiaal, die baksteen spitsbogen dragen. Hierboven bevinden zich de spitsboogramen. Zowel dit baksteen gewelf als dat van de zijkapellen bevat polychroom schilderwerk van siervormen en teksten. In de absis staat het marmeren en koperen hoogaltaar opgesteld, daterend uit 1926 en geleverd door Zimmerman en Van Wijnhoven. Uit de bouwtijd dateert ook het doopvont in de zijkapel, afgeschermd door een ijzeren sierhek. In de andere zijkapel staat het terracotta beeld van St. Antonius Abt dat in 1750 is gemaakt door Walter Pompe. De houten kerkbanken met ovaalvormige afrondingen en emaille nummerplaatjes zijn ook oorspronkelijk. Verder staan er diverse polychrome heiligenbeelden van gips die afkomstig zijn uit de voorganger van de huidige kerk. De gipsen beelden van de patroonheiligen van de kerk dateren uit 1929.

Waardering

De kerk is van belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling en architectuurhistorisch vanwege stijl en architect. Het kerkgebouw is van belang wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling van het dorp. Het in- en exterieur is gaaf.

Steenselseweg 4

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Inleiding

De PASTORIE werd in 1900 gebouwd naar ontwerp van architect J.

van der Mark, in Neo-gotische stijl. Rond 1913 werd de pastorie uitgebreid met een ruimte die als patronaat dienst zou doen. Deze is echter al spoedig verbouwd tot koetshuis. De van oorsprong vrijstaande pastorie werd met de bouw van de kerk in 1926 door een bouwlied hiermee verbonden.

Omschrijving

Het diepe eenlaagse pand telt vijf traveeën en heeft een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen. Op het mansardedak liggen leien in rensdekking. De symmetrische voorgevel wordt geleed door hoeklisenen en een middenrisaliet met topgevel. Aan weerskanten hiervan bevinden zich twee achtruits schuifvensters onder een korfboog met baksteen siermetselvulling. Onder de vensters een doorgaande cordonlijst. Voorts zijn de raamstijlen, onder- en bovendorpels en de bogen afgezet met wit geschilderde sierblokjes en speklagen. Onder de bewerkte gootlijst is nog een speklaag, waarin de gekrulde sierankers zijn geplaatst. Voor het huis ligt een oranje-crème betegeld stoepje, voor de deur drie hardstenen treden. Naast de deur is een gevelsteen: "Prim. lap. posuit past. A.C. Eycken aug. 1900". Boven de vernieuwde vleugel deur bevindt zich een vierdelig bovenlicht waarvoor een smeedijzeren sierrooster is geplaatst. Hier boven bevindt zich een rondboog met een polychroom tegeltableau. Het is een voorstelling van Christus als Goede Herder met schapen in een pastoraal landschap. In de topgevel bevinden zich twee staande raampjes, gevat in een gedrukte spitsboog met drie- en vierpastracering, met hoekmuurankers. Vervolgens een geprofileerde lijst met daarboven de puntgevel, bekroond door een bewerkt stenen kruis. Hier is een rondboog met driepastracering in uitgespaard, waarin een klokje is opgehangen. Aan weerskanten van de topgevel bevindt zich een dakkapel, met een ingesnoerd spits dak waarop leien in maasdekking. De zijden van de topgevel en de spitsen van de dakkapellen zijn versierd met smeedijzerwerk. In de rechter zijgevel is er voor de verbinding met de kerk een half vierruits schuifraam zichtbaar. De gootlijst wordt op twee plaatsen onderbroken voor een dakkapel uit ca. 1950.

De linkerzijgevel heeft een achtruits schuifvenster op de begane grond en een dakkapel uit ca. 1950. De gevel is voorzien van een aanbouw onder zadeldak, het vroegere koetshuis. Het eenlaagse gebouw met tuitgevel heeft rechtgesloten poortdeuren en een stolpraam met vierdelig bovenlicht. Na de voordeur betreedt men een tochtportaal, voorzien van dubbele deuren met geëts glas met bloemenvazen. Rechts is een ontvangst- en huiskamer, links een grote kamer-en-suite. Op de vloer ligt parket in visgraatpatroon. De ramen en de paneeldeuren, die zijn voorzien van kussens en afschuiningen, hebben een omlijsting in Neo-gotische stijl. Een steektrap met houten balusters leidt naar de bovenverdieping. Daarachter bevindt zich een ruime keuken met bijkeuken, verlicht door een groot samengesteld raam met stalen kozijn. Een deur met bel in de rechter zijgevel was bestemd voor de leveranciers.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk. Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering en is van kunsthistorisch belang door de interieuronderdelen. Het geheel is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architecten Van der Mark en Valk. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520272

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82813/195

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Knegsel	Eersel	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Vessem	F			4588

Omschrijving**

Inleiding

De H.H. MONULPHUS en GONDULPHUSKERK is in 1926 gebouwd naar ontwerp van architect H.W. Valk. De kerk is grotendeels uitgevoerd in Neo-gotische stijl, maar heeft onderscheidende Ex-pressionistische onderdelen. Haar hoofdopzet is een variatie op de Kempische gotiek van de middeleeuwse dorpskerken uit de streek.

Omschrijving

De driebeukige pseudobasilicale kruiskerk is voorzien van een brede toren, een schip van vier traveeën, een transept en een vierzijdig gesloten koor. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen, spaarzaam voorzien van decoratieve lijsten. Op de zadel- en lessenaardaken liggen leien in driehoekspatronen. Het lessenaardak van de zijbeuken sluit aan op het zadeldak van het schip en heeft een schildvormig uiteinde. De toren heeft een rechthoekige plattegrond. Aan de voorzijde bevinden zich de rondbogige vleugeldeuren met baksteen sieromlijsting. Aan weerskanten twee spleetvensters met daar onder en smalle baksteen sierrand. In het midden is een rondraam met stervormige natuursteen tracering. In de zijden zijn twee spleetvensters aangebracht. Vervolgens drie spleetvensters en een smalle baksteen sierband waar boven de spitsbogige galmgaten zijn geplaatst. Op het ingesnoerde zeszijdige spitse dak staat een vergulde bol met kruis. De kapellen sluiten de toren deels in en zijn voorzien van smalle spitsboogramen. De overige spitsboogvensters zijn breed en voorzien van natuursteen traceringen. Deze zijn deels gotiserend met driepassen, deels geometrisch uitgevoerd. In het transept bevinden zich hoge spitsboogvensters, die in het koor zijn klein maar hoog in de gevel geplaatst. Het inwendige wordt verdeeld door rechthoekige pijlers met spitsbogige scheibogen. De pijlers zijn deels bekleed met geglazuurde gewolkte tegels. Het middenschip en het transept hebben een geknikt houten tongewelf. Boven de zijbeuken zijn schaalvormige gewelven gemetseld. De absis en de zijkapellen naast de toren hebben een baksteen stergewelf. De bevloering bestaat uit gele en zwarte tegels in kruispatroon. Boven de ingang is de zangerstribune ingemetseld, met een baksteen borstwering en spitsbogige nis. In de triomfboog zijn aan weerskanten een kleine en een grote paraboolnis uitgespaard, waar links de marmeren kuip met koperen reliëfs van de preekstoel is aangebouwd. De reliëfs hebben als onderwerp de symbolen van de vier evangelisten. De preekstoel is vervaardigd door de firma

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Zimmerman en Van Wijnhoven in 1926. In de triomfboog is ook de eerste steen ingemetseld: "Prim. lap. pos. G. v. d. Hoven par. 17 maaï 1926". De vijfhoekige absis bevat korte zuilen van gewolkt keramisch materiaal, die baksteen spitsbogen dragen. Hierboven bevinden zich de spitsboogramen. Zowel dit baksteen gewelf als dat van de zijkapellen bevat polychroom schilderwerk van siervormen en teksten. In de absis staat het marmeren en koperen hoogaltaar opgesteld, daterend uit 1926 en geleverd door Zimmerman en Van Wijnhoven. Uit de bouwtijd dateert ook het doopvont in de zijkapel, afgeschermd door een ijzeren sierhek. In de andere zijkapel staat het terracotta beeld van St. Antonius Abt dat in 1750 is gemaakt door Walter Pompe. De houten kerkbanken met ovaalvormige afrondingen en emaille nummerplaatjes zijn ook oorspronkelijk. Verder staan er diverse polychrome heiligenbeelden van gips die afkomstig zijn uit de voorganger van de huidige kerk. De gipsen beelden van de patroonheiligen van de kerk dateren uit 1929.

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk. Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering, die teruggrijpen op de historische streekeigen kerkelijke bouwkunst en is van kunsthistorisch belang door de interieuronderdelen. Het is tevens van belang als voorbeeld van het Oeuvre van de architect Valk, die hier een bewuste samensmelting heeft bereikt tussen traditionele gotiserende en Expressionistische vormen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 520273

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82813/164

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Knegsel	Eersel	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Vessem	F			4590

Omschrijving**

Inleiding

De PASTORIE werd in 1900 gebouwd naar ontwerp van architect J. van der Mark, in Neo-gotische stijl. Rond 1913 werd de pastorie uitgebreid met een ruimte die als patronaat dienst zou doen. Deze is echter al spoedig verbouwd tot koetshuis. De van oorsprong vrijstaande pastorie werd met de bouw van de kerk in 1926 door een bouwlied hiermee verbonden.

Omschrijving

Het diepe eenlaagse pand telt vijf traveeën en heeft een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen. Op het mansardedak liggen leien in rensdekking. De symmetrische voorgevel wordt geleed door hoeklisenen en een middenrisaliet met topgevel. Aan weerskanten hiervan bevinden zich twee achtruits schuifvensters onder een korfboog met baksteen siermetselvulling. Onder de vensters een doorgaande cordonlijst. Voorts zijn de raamstijlen, onder- en bovendorpels en de bogen afgezet met wit geschilderde sierblokjes en speklagen. Onder de bewerkte gootlijst is nog een speklaag, waarin de gekrulde sierankers zijn geplaatst. Voor het huis ligt een oranje-crème betegeld stoepje, voor de deur drie hardstenen treden. Naast de deur is een gevelsteen: "Prim. lap. posuit past. A.C. Eycken aug. 1900". Boven de vernieuwde vleugel deur bevindt zich een vierdelig bovenlicht waarvoor een smeedijzeren sierrooster is geplaatst. Hier boven bevindt zich een rondboog met een polychroom tegeltableau. Het is een voorstelling van Christus als Goede Herder met schapen in een pastoraal landschap. In de topgevel bevinden zich twee staande raampjes, gevat in een gedrukte spitsboog met drie- en vierpastracering, met hoekmuurankers. Vervolgens een geprofileerde lijst met daarboven de puntgevel, bekroond door een bewerkt stenen kruis. Hier is een rondboog met driepastracering in uitgespaard, waarin een klokje is opgehangen. Aan weerskanten van de topgevel bevindt zich een dakkapel, met een ingesnoerd spits dak waarop leien in maasdekking. De zijden van de topgevel en de spitsen van de dakkapellen zijn versierd met smeedijzerwerk.

In de rechter zijgevel is er voor de verbinding met de kerk een half vierruits schuifraam zichtbaar. De gootlijst wordt op twee plaatsen onderbroken voor een dakkapel uit ca. 1950.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De linkerzijgevel heeft een achtruits schuifvenster op de begane grond en een dakkapel uit ca. 1950. De gevel is voorzien van een aanbouw onder zadeldak, het vroegere koetshuis. Het eenlaagse gebouw met tuitgevel heeft rechtgesloten poortdeuren en een stolpraam met vierdelig bovenlicht. Na de voordeur betreedt men een tochtportaal, voorzien van dubbele deuren met geëst glas met bloemenvazen. Rechts is een ontvangst- en huiskamer, links een grote kamer-en-suite. Op de vloer ligt parket in visgraatpatroon. De ramen en de paneeldeuren, die zijn voorzien van kussens en afschuiningen, hebben een omlijsting in Neo-gotische stijl. Een steektrap met houten balusters leidt naar de bovenverdieping. Daarachter bevindt zich een ruime keuken met bijkeuken, verlicht door een groot samengesteld raam met stalen kozijn. Een deur met bel in de rechter zijgevel was bestemd voor de leveranciers.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpspastorie. Het heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering, die het representatieve karakter moesten verhogen. Het is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Van der Mark. Het heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)